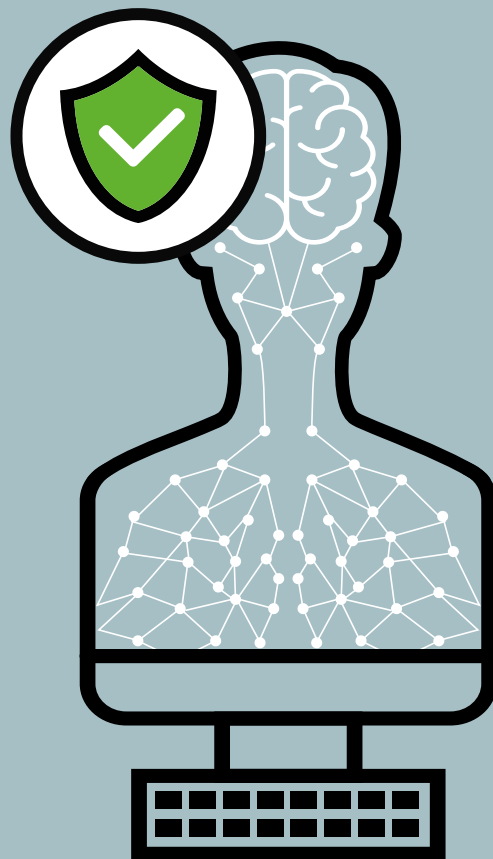

Vlaanderen
is wetenschap

Generatieve AI op INBO: richtlijnen

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Generatieve AI op INBO: richtlijnen

Generatieve artificiële intelligentie (AI) is artificiële intelligentie die in staat is om nieuwe inhoud te creëren, zoals tekst, beeld, video, audio,

Generatieve AI kan ons helpen bij ons werk, maar er zijn ook risico's aan verbonden. Daarom hebben we richtlijnen ontwikkeld om hiermee om te gaan.

Algemene richtlijnen voor elke INBO medewerker

De Vlaamse overheid heeft [richtlijnen](#) opgesteld die we ook op het INBO volgen. Je ziet de hoofdlijnen in het visueel overzicht.

Specifieke richtlijnen voor onderzoek

1. Controleer de resultaten want als onderzoeker heb je de eindverantwoordelijkheid

Gebruik generatieve AI als hulp en ondersteuning en wees kritisch tegenover de resultaten. Een AI systeem kan nooit zelf verantwoordelijkheid opnemen; je kan het niet als auteur van een wetenschappelijk werk vermelden. De eindverantwoordelijkheid ligt bij jou.

Controleer de resultaten op vlak van:

- kwaliteit en mogelijke vertekening
- stereotypering
- bronvermelding:
 - Controleer of de voorgestelde ideeën uit bestaande bronnen komen. Je riskeert plagiaat te plegen als je bestaand werk niet correct citeert. Wees voorzichtig, want vaak is het onmogelijk om de bron van de informatie te achterhalen.
 - Controleer referenties grondig. De referenties kunnen onjuist of zelfs verzonnen zijn.

2. Wees transparant over het gebruik van generatieve AI wanneer je het substantieel gebruikt

Wanneer je generatieve AI **substantieel** gebruikt:

1. hou de onbewerkte resultaten van generatieve AI bij en de prompts; dit zijn de commando's die je zelf hebt ingegeven
2. vermeld het generatieve AI model dat je hebt gebruikt. Volg hiervoor de [richtlijnen van de KULeuven](#).

Wat zijn voorbeelden van **substantieel gebruik**?

- Gegevens interpreteren of analyseren
- Onderzoeksresultaten visualiseren
- Literatuuronderzoek uitvoeren of laten schrijven
- Hiaten in het onderzoek identificeren
- Onderzoeksdoelen formuleren
- Hypothesen ontwikkelen
- Nieuwe innovatieve ideeën genereren
- Nieuw beeldmateriaal genereren
- Substantiële delen van code genereren
- Synthetische data genereren: data die bestaande datasets nabootsen om privacy issues en vertrouwelijkheden op te vangen

Wat beschouwen we **niet** als **substantieel gebruik**?

- Gebruik als taalassistent, zoals bv. spellingcontrole, grammaticacontrole, parafraseren van eigen tekst; inhoudelijke aanpassingen zijn wel substantieel
- Gebruik als basishulpmiddel, zoals bv.:
 - Samenvattingen genereren voor bv. een rapport dat je zelf hebt geschreven. Denk eraan dat je de samenvatting grondig nakijkt (zie richtlijn 1).
 - Literatuur opzoeken. Als je daarna zelf een tekst opstelt, hoef je het gebruik van generatieve AI niet te vermelden. Uiteraard verwijst je naar de primaire bronnen.
 - Code debuggen
 - Documentatie schrijven voor een nieuwe functie voor een programmeertaal
 - Kleine, geïsoleerde codeerproblemen oplossen
 - Code omzetten van de ene naar de andere programmeertaal

Hou ook rekening met de visie van de uitgever op het gebruik van generatieve AI, wanneer je een manuscript voorbereidt.

3. Respecteer de nationale en internationale wetgeving

In december 2023 gingen het Europese parlement en de Europese commissie akkoord met de [EU AI Act](#) die sinds 1 augustus 2024 in voege is. De nationale wetgeving hierrond is nog in ontwikkeling. Een eerste screening van de EU AI Act leert dat deze regelgeving wellicht niet van toepassing is voor het type van gebruik op het INBO (cf. [EU AI Act compliance checker](#)). *We vullen dit later aan.*

4. Gebruik generatieve AI niet substantieel bij gevoelige activiteiten of voor gevoelige data

We weten nooit zeker wat er gebeurt met de informatie die je invoert in een generatief AI systeem. De informatie kan gebruikt worden om het model te trainen.

Gebruik generatieve AI dus niet substantieel bij gevoelige activiteiten, zoals een peer review van een artikel of een evaluatie van onderzoeksvoorstellen. Dit kan schadelijke gevolgen hebben voor andere onderzoekers of organisaties. Achtergrondinformatie zoeken voor een review is geen substantieel gebruik, de beoordeling van een paper is dat wel.

Bescherm gevoelige informatie: voer geen privacygevoelige of vertrouwelijke data in een generatief systeem in.

5. Kies het juiste systeem voor de job en leer het systeem kennen

- Gebruik het juiste systeem voor de job. Leer verschillende generatieve AI systemen kennen en correct gebruiken. Volg opleidingen en wissel tips uit met collega's.
 - Bekijk de informatie op de [intranetpagina](#).

- Pas de instellingen aan van de systemen. Soms kan je instellen dat je prompts niet mogen gebruikt worden voor het verder trainen van het model.
- Weeg af of het nodig is om generatieve AI te gebruiken. Vaak volstaat een gewone zoekopdracht in een zoekmachine. Je kan ook vragen stellen op gespecialiseerde fora.
- Geef voorkeur aan het gebruik van (free and) open source (FOSS) tools als deze beschikbaar zijn.

Meer info?

Meer info over het gebruik van generatieve AI in onderzoek en referenties kan je nakijken in het [document van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit](#).